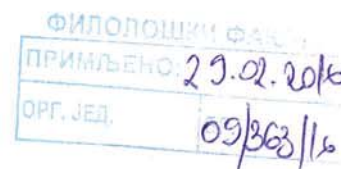

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ: ФИЛОЛОШКИ

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени подобности теме и кандидата за израду докторске тезе

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Наставно-научно вијеће Филолошког факултета на 75. сједници одржаној 12.02.2016. године именовало је Комисију за писање извјештаја за оцјену теме докторске дисертације и провјеру услова кандидата.

Комисија је радила у саставу:

1. проф. др Јулијана Вучо, редовни професор, Специфични језици – италијански језик, Филолошки факултет Универзитета у Београду, предсједник,
2. проф. др Мила Самарџић, редовни професор, Специфични језици – италијански језик, Филолошки факултет Универзитета у Београду, члан,
3. проф. др Данило Капасо, ванредни професор, Специфични језици – италијански језик, Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци, члан.

Захваљујући на указаном повјерењу, Комисија подноси Наставно-научном вијећу

ИЗВЈЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЈЕНУ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

**„НАСТАВА И УЧЕЊЕ ГРАМАТИКЕ ИТАЛИЈАНСКОГ КАО СТРАНОГ ЈЕЗИКА У
ФОРМАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ“**

и провјеру услова кандидата мр Гордане Лубурић.

Састав Комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звање, назив уже научне области за коју је изабран у звање, назив универзитета и факултета у којем је члан комисије стално запослен.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ, НАУЧНА И СТРУЧНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

Биографија кандидата

Кандидаткиња мр Гордана Лубурић рођена је 21.02.1981. у Никшићу. Матурирала је у „Гимназији Стојан Церовић“ у Никшићу (друштвено-језички смјер) 1999. године и исте године уписала студије на Филозофском факултету у Никшићу, Одсјек за италијански језик и књижевност. Дипломирала је у јануару 2004. године са просјечном оцјеном на студијама 9,34.

Уписала се на магистарске студије на Филолошком факултету Универзитета у Београду, смјер Наука о језику 2004. године. Магистрирала је 2008. године одбранивши магистарски рад „Језичка својства италијанске телевизијске и новинске рекламе“. Ментор при изради магистарског рада била је проф. др Мила Самарџић.

У више наврата боравила је у Италији на бројним специјализацијама и студијским боравцима на Универзитетима у Барију, Перуђи, Сијени и Риму. Мр Гордана Лубурић радила је 2004. као професор италијанског језика у О.Ш. Саво Пејановић у Подгорици. Од 2004. до данас запослена је на Филолошком факултету у Никшићу као сарадник у настави на Студијском програму за италијански језик и књижевност гдје држи вјежбе на предметима: Савремени италијански језик I, II, Италијански језик I, II и Основи методике наставе италијанског језика.

Гордана Лубурић сарађује са Испитним центром Црне Горе, као ауторка тестова за такмичење из италијанског језика за средње школе. Сарадница је у Заводу за школство Црне Горе, као аутор и реализатор форума за наставнике италијанског језика. Колегиница мр Лубурић сарађује и на пројекту издавачке куће UTET *Dizionario degli italianismi* (*Речник италијанизама*). Члан је Друштва за примијењену лингвистику Црне Горе. Стални је судски тумач за италијански језик.

Учествовала је на више научних скупова у земљи и иностранству.

Говори италијански и енглески језик. Удата је и мајка једног дјетета.

Библиографија кандидата

Научни радови:

- Бојичић, Г. (2010). *Реклама – слободни језик: лексичке карактеристике италијанске новинске рекламе*. У Мишић Илић, Б., Лопичић, В. (ур.). *Језик, књижевност, промене – језичка истраживања* (зборник радова), Ниш: Филозофски факултет, pp. 66-82.
- Бојичић, Г. (2011). *Номинални стил у језику рекламе у Италији*. У *Linguistic and Cultural Diversity within Learning Communities*. Sarajevo: Burch University, pp. 508-512.
- Бојичић, Г., Богојевић, С. (2012). *Језик филма Attila flagello di Dio*. У Вучо, Ј., Филиповић, Ј. (ур.). *Филолошка истраживања данас I. Језик и друштво*. Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду, pp. 143-148.
- Бојичић, Г. (2013). *Реторичка анализа језика рекламе у Италији*. У Лакић, И., Костић, Н. (ур.). *Кроз језике и културе. Across languages and cultures*. Подгорица: Институт за стране језике, pp. 71-90.
- Бојичић, Г. (2013). *The usage of exercises in foreign language grammar lessons*. Akbarov A., Larsen-Freeman, D. (ed.). *Applying Intercultural Linguistic Competence to Foreign Language Teaching and Learning*, Sarajevo: Burch University, pp. 722-

- Бојичић, Г. (2013). *La grammatica nei manuali di italiano L2 – livello A2*. Italica Belgradensia, 1/2013, pp. 349-360.
- Бојичић, Г. (2014). *Assessing Implicit and Explicit Grammatical Knowledge*. Journal of Educational and Social Research, Vol. 4, Nr. 4, June 2014, pp. 251-257.
- Бојичић, Г. (2014). *Граматичка компетенција и појмови експлицитног и имплицитног граматичког знања*. Lingua Montenegrina, бр. 14, pp. 69-83.

Стручни радови:

- Бојичић, Г. (2009). *Девети скуп методичара наставе језика и књижевности – приказ*. Ријеч, часопис за науку о језику и књижевности, Нова серија бр. 2, pp. 237-240.
- Бојичић, Г., Поповић, О. (2009). *Језичка лабораторија као центар самосталног рада у настави италијанског језика и књижевности*. У Вучо, Ј., Милатовић, Б. (приредиле). Индивидуализација и диференцијација у настави језика и књижевности (зборник радова), Никшић: Филозофски факултет, pp. 247-252.
- Бојичић, Г. (2010). *Десети научни скуп методичара наставе језика и књижевности – хроника*. Ријеч, часопис за науку о језику и књижевности, Нова серија бр. 3, pp. 235-239.
- Бојичић, Г. (2010). *Аутономија у учењу и настави страних језика на универзитетском нивоу*. У Вучо, Ј., Милатовић, Б. (приредиле). Аутономија ученика и наставника у настави језика и књижевности. Никшић: Филозофски факултет, pp. 93-98.
- Бојичић, Г. (2011). *Граматика у настави страних језика – некад и сад*. У АА.ВВ. Савремена проучавања језика и књижевности, година II/ књига 1. Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, pp. 505-512.
- Бојичић, Г. (2011). *Граматичка компетенција у наставним програмима за италијански језик на нивоу А2*. У Вучо, Ј., Милатовић, Б. (приредиле). Ставови промјена – промјена ставова. Никшић: Филозофски факултет, pp. 303-308.
- Бојичић, Г. (2013). *Стилови и стратегије учења и настава италијанског језика као страног*. Akbarov A., Larsen-Freeman, D. (ed.). Applying Intercultural Linguistic Competence to Foreign Language Teaching and Learning, Sarajevo: Burch University, pp. 730-738.

Учешћа на домаћим и међународним научним скуповима:

2008. Универзитет Црне Горе, Филозофски факултет у Никшићу (Научни скуп „Индивидуализација и диференцијација у настави језика и књижевности“): *Језичка лабораторија као центар самосталног рада у настави италијанског језика и књижевности* (са Оливером Поповић);
2009. Универзитет Црне Горе, Филозофски факултет у Никшићу (Научни скуп „Аутономија ученика и наставника у учењу и настави страних језика“): *Аутономија у учењу и настави страних језика на универзитетском нивоу*;
2009. Институт за стране језике у Подгорици (Трећа међународна конференција о интеркултурној комуникацији „Кроз језике и културе“): *Реторичка анализа језика рекламе у Италији*;

2010. Филозофски факултет у Нишу (Научни скуп „Језик, књижевност, промене“): *Реклама – слободни језик: лексичке карактеристике италијанске новинске рекламе;*
2010. Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу (II научни скуп младих филолога Србије „Савремена проучавања језика и књижевности“): *Граматика у настави страних језика – некад и сад;*
2010. Универзитет Црне Горе, Филозофски факултет у Никшићу (Научни скуп „Ставови промјена – промјена ставова“): *Граматичка компетенција у наставним програмима за италијански језик на нивоу А2;*
2010. Филолошки факултет у Београду (Научни скуп „Филолошка истраживања данас“): *Језик филма Attila flagello di Dio (са Сањом Богојевић);*
- 2010: Институт за стране језике у Подгорици (The Second International Conference on Linguistic and Intercultural Education CLIE2: Linguistic and Cultural Diversity within European Learning Communities: Cross-cultural and Trans-national Perspectives): *Correzione degli errori nell'insegnamento delle lingue straniere;*
- 2010: Друштво за примијењену лингвистику Црне Горе (Конференција „Ми о језику, језик о нама“): *Фразеолошки изрази са називима животиња у италијанском и црногорском језику (са Оливером Поповић).*
2011. International Burch University, Сарајево, Босна и Херцеговина (1st International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics): *Номинални стил у језику рекламе у Италији;*
2012. Филолошки факултет у Београду (Научни скуп „Oltre i confini. Aspetti transregionali e interculturali dell'italiano“): *La grammatica nei manuali di italiano L2 – livello A2.*
2012. International Burch University, Сарајево, Босна и Херцеговина (2nd International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics): *The usage of exercises in foreign language grammar lessons;*
2012. International Burch University, Сарајево, Босна и Херцеговина (2nd International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics): *Стилови и стратегије учења и настава италијанског језика као страног;*
2013. Јагелонски универзитет у Кракову, Пољска (Међународна конференција Италијаниста „L'Italia e la cultura europea“): *Verificare la conoscenza grammaticale implicita ed esplicita.*
2014. 4th International Conference on Humanities and Social Sciences, ICHSS 2014, Будва, Црна Гора: *Assessing Implicit and Explicit Grammatical Knowledge.*
- а) Навести неопходне биографске податке: школовање, успјех у току школовања, кретање у служби, резултати научно-истраживачког или стручног рада, јавна признања, друштвене активности и познавање страних језика;
- б) У прилогу биографије доставити списак објављених научних радова.

2. ЗНАЧАЈ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

Тема *Настава и учење граматике италијанског као страног језика у формалном образовању* припада корпусу питања из области примијењене лингвистике и методике наставе страних језика, сврставајући се у ужу област образовне лингвистике, науке која се бави питањима језика и образовања, која се наметнула последњих година прошлог и почетком овог вијека као самостална научна лингвистичка дисциплина.

Рад кандидаткиње мр Гордане Лубурић указује на основне карактеристике и

проблеме у настави граматике страног језика уопште, а посебну пажњу посветиће настави италијанског језика у формалном образовању. Рад ће обухватити и евалуирати теоријска достигнућа у области учења и усвајања граматике страног језика. Кандидаткиња ће савремене ставове у вези са наставом, учењем и усвајањем граматичких садржаја у формалним едукативним системима упоредити са теоријским моделима и нивоима компетенције предвиђеним наставним програмом Републике Црне Горе. Рад ће посједовати и обимно емпиријско истраживање евалуације нивоа знања структура италијанског језика ученика у завршном разреду основних школа у Црној Гори.

Наставом граматике и евалуацијом граматичког знања бавили су се углавном англосаксонски аутори (Елис, Лонг, Торнбури, Ван Патен). Слична истраживања која су за предмет имала граматiku италијанског језика спровели су Андорно, Бенучи, Ло Дука и сл. Међутим, оно што је заједничко за сва поменута истраживања, јесте да је њихов предмет било усвајање граматике другог а не страног језика, и да су у истраживању учествовали одрасли ученици а не дјеца.

Оригиналност истраживања кандидаткиње мр Гордане Лубурић заснива се на чињеници да се тестира знање ученика који италијански језик уче као страни, при чему је употреба језика сведена на школски амбијент.

Кандидаткиња Лубурић је себи поставила задатак да потврди сљедеће хипотезе:

1. да је ниво А2 у складу са ЗЕРО, који се очекује као исход у завршном, деветом разреду основне школе, превисоко постављен. Провјера усклађености извршиће се екстерном евалуацијом; тачније, инструмент за провјеру граматичких знања ученика чиниће граматички тест центра *CILS* из Сијене, који ће за потребе овог рада бити допуњен одговарајућим вјежбама;
2. да у настави преовладава дедуктивни приступ и велико ослањање на граматичко-преводни метод, што је у раскораку са савременим тенденцијама у настави страних језика;
3. да ће традиционални приступ настави условити и слабије резултате ученика на тесту, прије свега када је ријеч о примјени граматичких знања у продуктивним језичким вјештинама.

Циљеви овог оригиналног научног рада проистичу из три основна аспекта истраживања.

1. Утврђивање основних проблема (учесника у наставном процесу, аутора програма, ученика, наставника) везаних за наставу граматике италијанског језика који произлазе из тешкоћа у остваривању захтјева постојећег програма (предвиђени излазни ниво компетенције Заједничког европског референтног оквира - у даљем тексту ЗЕРО- у завршном разреду основне школе је А2), и његове реализације на основу броја часова, употребе адекватних уџбеника и осталих наставних материјала, као и обучености наставника за спровођење наставе;
2. Утврђивање усклађености програмских захтјева и ефективних знања ученика граматичких садржаја италијанског језика на нивоу А2, што би као непосредни резултат имало стварање реалне слике о могућностима постигнућа ученика и реалном одређивању минималних нивоа граматичке компетенције приликом провјера знања и тестирања на завршним испитима;
3. Будући да ЗЕРО не дефинише дескрипторе за граматичку компетенцију, анализом наставних планова и уџбеника, потреба и ставова ученика и наставника, кандидаткиња поставља као један од циљева рада израду граматичких

дескриптора, утврђивање граматичких структура нивоа А2 за специфичне потребе наставе, учења и усвајања италијанског језика у основним школама Црне Горе, као и утврђивање степена савладаности граматичких структура на нивоу А2.

У циљу утврђивања прецизних нивоа граматичке компетенције ученика завршног разреда основне школе, кандидаткиња ће примијенити квантитативне и квалитативне методе истраживања. За провјеру усклађености успјеха ученика одабран је међународно признати инструмент, *CILS A2 – Modulo Adolescenti* (намијењен ученицима узраста 12-16 година), тест за провјеру знања италијанског језика Универзитета за странце у Сијени.

За провјеру савладаности граматичког градива кандидаткиња мр Гордана Лубурић ће користити три технике тестирања: технику допуњавања празнина у тексту, технику вишеструког избора и технику писане продукције на задату тему. У свим питањима на тесту учениково знање граматичких облика тестираће се на текстуалном нивоу.

Поред тестова биће спроведено анонимно истраживање ставова наставника и ученика о настави, тестирању и граматици као елементу језичког знања.

Тестирање и анкетање ће бити спроведено на хетерогеном узорку у одјељењима 25 основних школа у Црној Гори. Узорак ће обухватити око 500 ученика деветог разреда и 30 наставника који у тим разредима изводе наставу италијанског језика.

Предложена докторска дисертација састојала би се из три дијела. Први дио рада обухватио би преглед досадашњих теоријских сазнања у овој области.

Средишњи, главни дио рада, садржаће двије цјелине. Први дио биће посвећен анализи наставе италијанског језика у основним школама у Црној Гори, са посебним освртом на анализу предметног програма за италијански језик. Ради детаљнијег сагледавања обимности граматичких садржаја предвиђених поменутиим програмом, кандидаткиња ће упоредити наставни програм који се примјењује у Црној Гори са наставним програмима за основне школе у земљама у окружењу. У циљу бољег сагледавања проблема наставе граматике, кандидаткиња ће анализирати и уџбеник који се користи у настави италијанског језика, са посебним освртом на улогу коју у њему имају граматички садржаји. Поменута анализа уџбеника и програма послужиће као увод у анализу и дискусију резултата граматичког теста који представља основу емпиријског истраживања о којем ће бити ријечи у посљедњем, трећем дијелу рада.

Први дио емпиријског истраживања односиће се на тумачење одговора из анкете спроведене међу ученицима и наставницима. Други дио истраживања подразумева анализу резултата граматичког теста.

Емпиријско истраживање које је у основи рада, обухватиће двије етапе. У циљу утврђивања ваљаности самог теста, планирано је предтестирање на узорку ученика из два одјељења деветог разреда. Завршно тестирање биће спроведено у 25 одјељења деветог разреда основних школа у Црној Гори, и њиме ће бити обухваћено преко 500 ученика.

Обрада добијених података биће извршена помоћу статистичког програма SPSS 17.0. Анализа резултата теста обухватиће анализу засновану на дистрибуцији фреквенција, односно, биће утврђене статистичке мјере централне тенденције (аритметичка средина, модус и медијана). На степен хомогености резултата остварених на тесту указује мјера дисперзије, па ће кандидаткиња у ту сврху

одредити стандардну девијацију и опсег расподеле. Приликом утврђивања степена поузданости самог граматичког теста, користиће се двије методе за израчунавање коефицијента поузданости: *Cronbach's alpha* метод и метод подијељеног теста. Дискриминативност граматичког теста биће утврђена путем индекса лакоће питања на тесту и индекса дискриминације који ће бити израчунат методом бисеријске корелације.

Напомињемо да настава граматике до сада није била тема истраживачких студија, као ни било који вид наставе италијанског језика у школама Црне Горе. Сматрамо да би научна евалуација и повезивање резултата истраживања значајно допринијели унапријеђењу наставе страних, а прије свега италијанског језика, посебно имајући у виду специфичне захтјеве савременог друштва у коме плурилингвизам и интеркултуралност представљају један од императива друштвеног просперитета савремених европских заједница. Непосредни резултати истраживања моћи ће да послуже као корективни елементи за унапријеђење наставе италијанског језика у основним школама.

- а) Значај истраживања;
- б) Преглед истраживања;
- в) Радна хипотеза са циљем истраживања;
- г) Материјал и метод рада;
- д) Научни допринос истраживања.

3. ОЦЈЕНА И ПРИЈЕДЛОГ

Мр Гордана Лубурић учествовала је на бројним конференцијама и објавила радове у више међународних часописа и зборника радова. Учествовала је и на семинарима и програмима обуке за професоре италијанског језика у земљи и иностранству и била реализатор форума за наставнике италијанског језика у Црној Гори. На основу биографије и библиографије кандидаткиње, закључујемо да је мр Гордана Лубурић својим досадашњим радом показала да је оспособљена да ријешава комплексне научне задатке и да је способна да приступи научном истраживању и изради докторске дисертације *Настава и учење граматике италијанског као страног језика у формалном образовању*.

Тема докторске дисертације у којој ће се мр Гордана Лубурић бавити анализом значаја граматике у учењу италијанског језика, израдом дескриптора за граматичке компетенције италијанског језика нивоа А2 ЗЕРО-а у формалним едукативним системима, представљаће значајан допринос унапређењу науке о језику и примијењене лингвистике у нашој средини. С обзиром на то да ће ова важна лингвистичка тема бити обрађена с посебним освртом на употребу граматичких садржаја у настави у основним школама Црне Горе, те да ће обухватити систематично описивање истих с теоријског и прагматичког становишта, сматрамо да ће досадашње истраживање као и његова завршница у виду докторске дисертације моћи у будућности да послужи као полазна основа за нова истраживања сличног типа из области примијењене и образовне лингвистике. Остварени циљеви рада: утврђивање основних проблема везаних за наставу граматике италијанског језика, утврђивање усклађености програмских захтјева и ефективних знања ученика и реално одређивање минималних нивоа компетенције приликом провјера знања и тестирања на завршним испитима, као и израда граматичких дескриптора нивоа А2 ЗЕРО за потребе црногорских ученика, представљаће оригиналан и значајан научни резултат за унапређивање наставе

италијанског језика не само у Црној Гори, већ и у региону. Ова дисертација обрађује проблематику која до сада није била истраживана у региону, а која је била предмет великих европских пројеката и активности на великим европским универзитетима. Она ће послужити наставницима страних, а посебно италијанског језика као резултат према коме треба да промишљају и усклађују своје активности, креаторима политике учења страних језика у Црној Гори, а Испитном центру Црне Горе биће драгоцјен допринос према коме могу да усклађују своје активности.

Методолошки поступак кандидаткиње подразумијева два облика истраживачких стратегија: експерименталну и акциону. У оквиру експерименталне стратегије кандидаткиња ће издвојити узрочно - последичне односе између школских програма и наставних метода и резултата тестова из познавања граматике италијанског језика. Ставовe ученика и наставника о односу према италијанском као страном језику и граматички италијанског језика установиће обрадом анкетних упитника. Акциона стратегија биће усмјерена на анализу добијених резултата тестова италијанског језика у циљу изношења предлога за побољшање квалитета наставе. У анализама резултата кандидаткиња ће користити квалитативне и квантитативне методе. Сматрамо да је овакав методолошки приступ у потпуности усклађен са савременим истраживањима у области примијењене и образовне лингвистике.

Након прегледа пријаве теме за докторску дисертацију кандидаткиње мр Гордане Лубурић, чланови Комисије констатују да је тема научно релевантна па предлажу Наставно-научном вијећу Филолошког факултета да прихвати Извјештај комисије и да мр Гордани Лубурић одобри израду докторске дисертације под насловом *Настава и учење граматике италијанског као страног језика у формалном образовању*.

- а) Кратка оцјена о научним и стручним квалификацијама кандидата тј. о његовим способностима да приступи изради дисертације;
- б) Научна или практична оправданост предложених истраживања и резултати који се могу очекивати;
- в) Мишљење о предложеној методи истраживања;
- г) Уколико комисија сматра да кандидат не посједује одговарајуће научне и стручне квалификације, да неке претпоставке кандидата у вези пријављене дисертације нису тачне или је предложен метод рада неадекватан, исти треба детаљно образложити.
- д) Приједлог са образложеном оцјеном о подобности теме и кандидата (Обавезно написати оцјену да ли су тема и кандидат подобни или не)

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

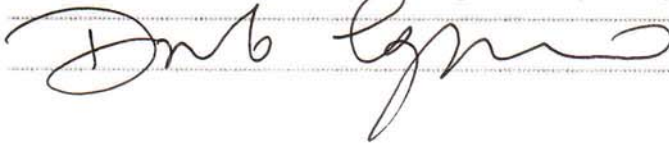
1. др Јулијана Вучо, редовни професор, Специфични језици – италијански језик, Филолошки факултет Универзитета у Београду, предсједник,

2. др Мила Самарџић, редовни професор, Специфични језици – италијански језик, Филолошки факултет Универзитета у Београду, члан,

3. др Данило Капасо, ванредни професор, Специфични језици – италијански језик, Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци, члан.

ИЗДВОЈЕНО МИШЉЕЊЕ: Члан комисије који не жели да потпише извјештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извјештај образложење, односно разлоге због којих не жели да потпише извјештај.
